

klassieker

Volharden in prinsesje-zijn

VROUWKJE TUINMAN – Trouw 17/09/16

Elizabeth Taylor

Het echte leven haalt het nooit bij dat wat je in je hoofd kunt laten plaatsvinden, vindt Angelica Deverell, kortweg Angel. En dus onttrekt ze zich van kinds af aan zoveel mogelijk aan haar 'geestdodend saaie' bestaan boven het kruidenierswinkeltje van haar moeder. Angel weet waar zij werkelijk thuishoort: tussen graven en prinsen, op idyllische landgoederen met witte pauwen op het bordes.

Het is die werkelijkheid die de hoofdpersoon van 'Angel' opschrijft. Wat behalve zijzelf niemand verwacht gebeurt: het pas zestienjarige, weinig belezen meisje publiceert een bestseller van jewelste. En nog een, en nog een. Haar gedroomde prinsessenleven wordt realiteit.

Zestig jaar na de eerste uitgave, en acht jaar na de verfilming door François Ozon, is de roman 'Angel' van Elizabeth Taylor (niet de actrice) voor het eerst vertaald in het Nederlands.

Waarom? Vermoedelijk onder meer vanwege de loftuitingen van schrijfsters als Hilary Mantel en Sarah Waters, die haar fijnzinnige humor roemen. Maar ook omdat deze scherts op het (brood)schrijversleven nog verrassend actueel is: de kloof tussen 'serieuze literatuur' (of: film, muziek, theater) en 'vermaak' is nog net zo groot als in de periode waarin 'Angel' speelt, pakweg de eerste helft van de twintigste eeuw.

In haar bekendste roman portretteert Taylor de pulplectuur, die al ruim vóór de uitvinding van de soap miljoenen vrouwen continu voorzag van nieuwe romances en intriges. De oplages zijn fenomenaal (het publiek heeft altijd gelijk, zegt Angel ergens) maar de kritiek denkt er heel anders over, en dat steekt.

'Angel' spiegelt deels dit genre boeken. Het is bloemrijk maar vlot geschreven, de gebeurtenissen zijn groots (al vallen niet alle gesuggereerde lijken uit de kast) en de karakters uitbundig, op het karikaturale af. Maar er is een zeer groot verschil: anders dan haar hoofdpersonage heeft Taylor humor. De bloedserieuze Angel laat zich erop voorstaan dat ze niet grappig schrijft, en haar relativiseringsvermogen is nihil. Eerlijk gezegd is ze onuitstaanbaar. Al na enkele tientallen pagina's, waarin de tot het bot verwende Angel als een soort Kortjakje een ziekte voorwendt om het gewone leven te kunnen mijden, wil je haar de nek omdraaien. Toch blijf je doorlezen, al was het maar in de hoop dat iemand haar effectief op haar nummer zet. Kortom, zo leert Taylor: ook als 'serieuze lezer' hoop je op je eigen variant van een happy end.

Maar komt dat er ook? Angels uitgever verdient bakken geld aan haar, en ze maakt genoeg mensen van haar afhankelijk om nog maar zelden tegengas te krijgen. Haar zekerheid dat ze altijd gelijk heeft neemt absurde vormen aan. Als mens en ook als schrijver. Bijvoorbeeld als ze een roman wil laten spelen in het Griekenland van duizenden jaren terug. Ga op reis, zegt haar uitgever, maar nee, dat wil ze niet. Het echte Griekenland kan nooit interessanter zijn dan het door haar gefantaseerde: je vervangt gewoon wat lords door halfgoden, gooit er wat olijven tegenaan, en klaar.

Haar leven lang volhardt Angel in haar droomversie van de werkelijkheid. Op de schaarse momenten dat dat niet lukt, valt alles tegen: verre landen, het huwelijk, roem, succes. Uiteraard is dat andermans schuld. Als haar boeken uit de mode raken, verwijt ze dat haar uitgever, de pers, de ontrouwe lezers

en alle andere mensen die ze kan bedenken.

Angel maakt het bijna onmogelijk om medelijden met haar te hebben. Dat dat toch gebeurt, is de kracht van Taylor - anders dan haar personage wél een echte schrijver, wat dat ook moge zijn. Uiteindelijk is Angel, net als de omgeving die zich door haar laat tiranniseren, vooral slachtoffer van zichzelf. Gelukkig blijft de werkelijkheid meestal niet méér dan een te negeren obstakel voor haar verbeelding.

Elizabeth Taylor: Angel (Angel) vert. Mieke Prins. Karmijn; 340 blz. euro 24,95

Elizabeth Taylor (1912-1975) Engelse schrijfster die haar hele leven in de schaduw verkeerde van haar beroemdere land- en naamgenote. Deze Taylor schreef twaalf romans, vier verhalenbundels en een kinderboek. In 2009 verscheen een biografie: 'The other Elizabeth Taylor'